

Environmental health workers as support in developing local heat health plans

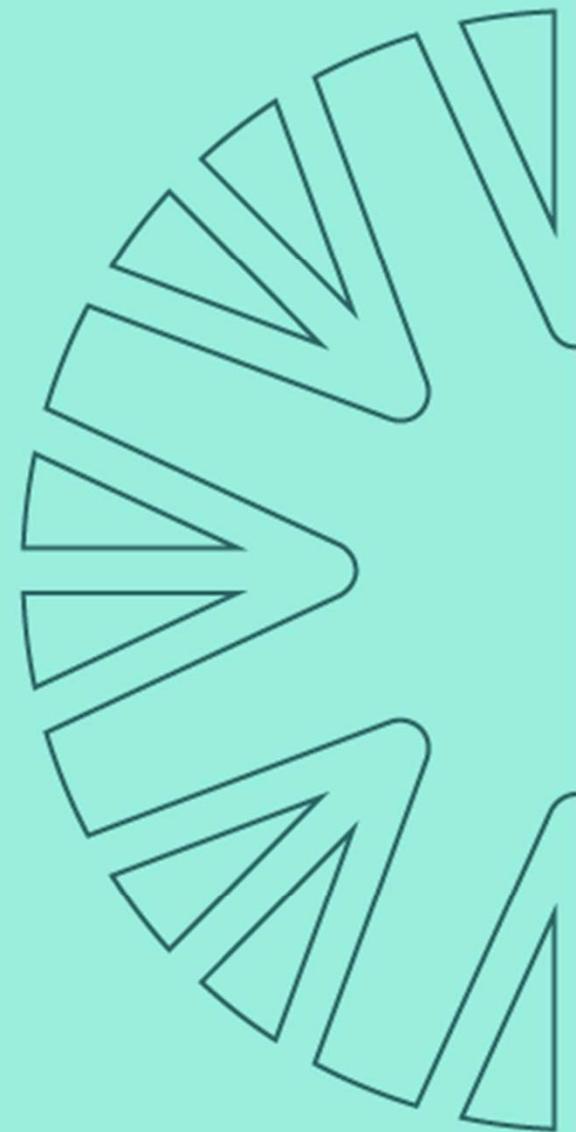
Jan Vrijens

Gezondheidsmakers vzw

gezondheidsmakers

JE GIDS NAAR EEN GEZONDE TOEKOMST

Support base and advocacy	- Heat impact tool - Create multidisciplinary teams
Mapping	- Heat vulnerability tool - Map existing actions and resources
Actions	- Set priorities, define objectives and develop an action plan (template) - Use strategies of the health matrix education, environmental interventions, agreements and regulation, care and coaching
Policy	- Embed in protocols and policies
Evaluation	- Monitor impact - Refine strategies

Preconditions:

- Engagement of the policy makers
- Ownership and multidisciplinary involvement
- Time and budget

Step 1: building a strong foundation

Hittegerelateerde sterfte

gebiedsindeling: selectie: toon op kaart:

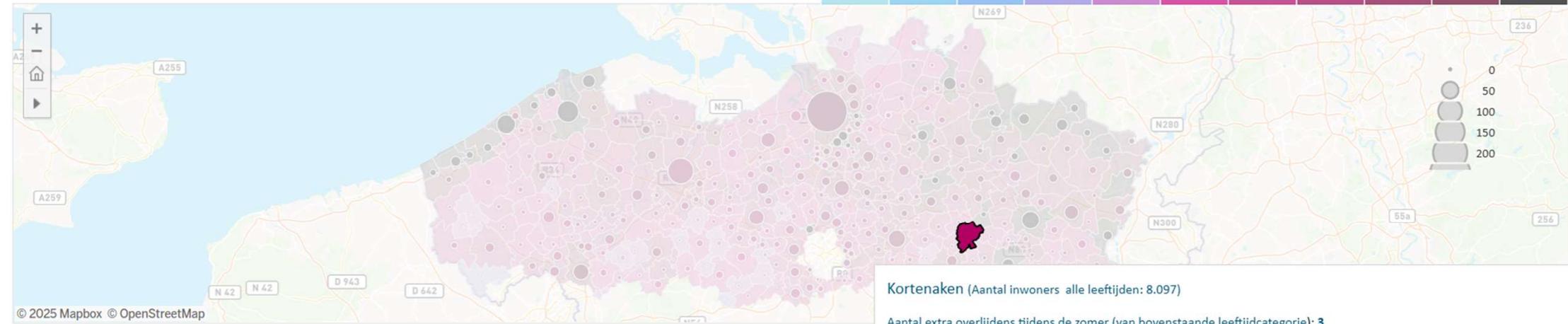
doodsoorzaak: scenario: leeftijd:

Klik links op kaartje op om kaartje te centraliseren na in-of uitzoomen

Extra overlijdens tijdens de zomer

scenario: **Alle doodsoorzaken - Hoog klimaatscenario (2050 - incl. vergrijzing)** -leeftijd: **alle leeftijden**

per 1000 inwoners: <0,05 <0,10 <0,15 <0,20 <0,25 <0,30 <0,35 <0,40 <0,45 <0,50 >=0,50

Kortenaak (Aantal inwoners alle leeftijden: 8.097)

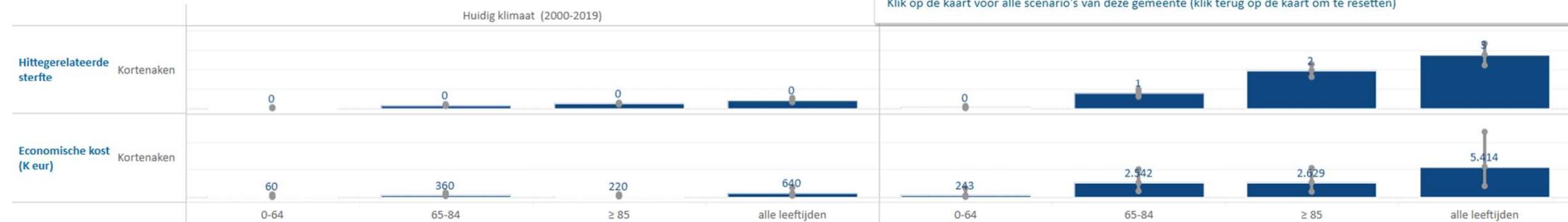
Aantal extra overlijdens tijdens de zomer (van bovenstaande leeftijdscategorie): **3**

Aantal extra overlijdens tijdens de zomer per 1000 inwoners (van bovenstaande leeftijdscategorie): **0,34** (Vlaams Gewest: 0,40)

Klik op de kaart voor alle scenario's van deze gemeente (klik terug op de kaart om te resetten)

Overzicht huidig en toekomstig scenario voor alle leeftijden.

Klik één gemeente op de kaart aan om de data te filteren. Klik nogmaals om terug de Vlaamse data te krijgen.

Hittekwetsbaarheidskaart van Kortenaen

Step 2: mapping (homework)

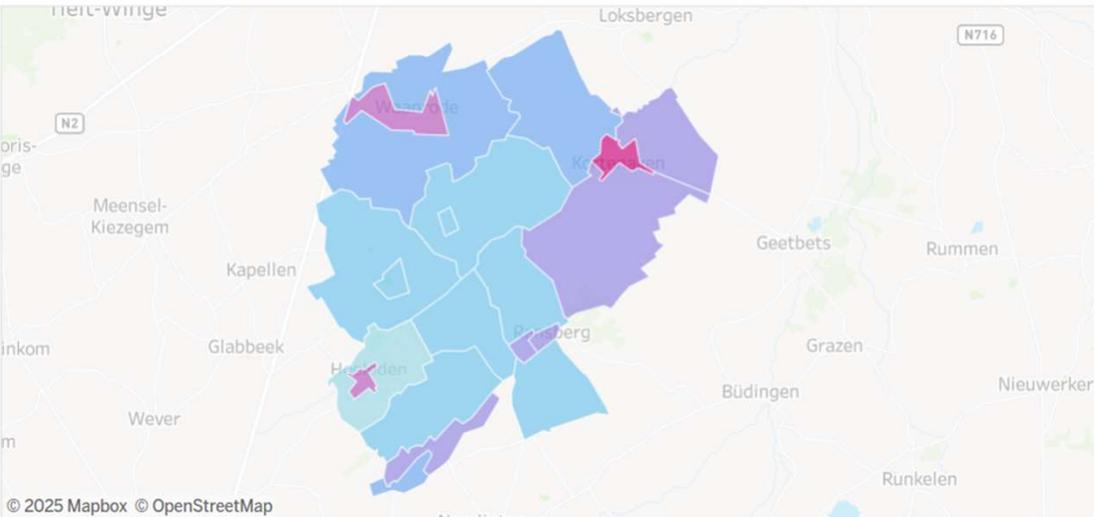

Gemeente: Kortenaen

toon: data

Score per indicator voor

Selecteer een sector op de kaart om de

Hittekwetsbaarheid

Hitte

Kwetsbaarheid

Inwonersdichtheid

0-9 jaar

>65 jaar

Basisonderwijs

Kinderopvang

Residentiële ouderenzorg

Ziekenhuizen

SES index

Eenoudergezinnen

Huurwoningen

Inwoners

Laaggeschoolden

Niet EU-burger

Werkzoekenden

Woningen voor 1945

Woonoppervlakte

Kloosterweg 9, 3020 Herent
info@gezondheidsmakers.be
www.gezondheidsmakers.be

Hittekwetsbaarheidsanalyse - vragenlijst

GEMEENTE:

INGEVULD DOOR:

Deze vragenlijst heeft tot doel lokale besturen te ondersteunen bij een Hittekwetsbaarheidsanalyse op basis van de hittekwetsbaarheidskaarten van het Departement Zorg.

De lokale hittekwetsbaarheidskaarten kunnen geraadpleegd worden via [deze website](#).

Wat toont de kaart:

Niet iedereen ervaart dezelfde effecten van hitte. Sommige personen of groepen zijn meer kwetsbaar voor hittestress dan anderen. De hittekwetsbaarheidstool brengt deze kwetsbaarheden in kaart aan de hand van indicatoren. Door de kwetsbaarheden te combineren met hittestress, krijg je zicht op die statistische sectoren waar de hittekwetsbaarheid het grootst is. Op deze manier kan de hittekwetsbaarheidskaart als leidraad dienen voor het lokale beleid rond hitte.

Vragen:

Op welke plaatsen in de gemeente ga je prioritair aan de slag om de impact van hittestress te verminderen? Kijk hiervoor naar de statistische sectoren met de hoogste hittekwetsbaarheid.

Doel: bepaal de prioritare gebieden om maatregelen te treffen.

Te betrekken diensten: ruimtelijke ordening, milieu, infrastructuurwerken, sociale dienst, welzijn, jeugd, noodplanning,...

Maatregelen

Meer info over welke maatregelen je tegen hittestress kan treffen? Kijk op

<https://warmedagen.be/inspiratie-lokale-acties>

https://warmedagen.be/lokale_besturen

Klik op een indicator voor meer specifieke info

Heat vulnerability analyses: prioritise geographically and determine target groups

Checklist – commune Lubbeek

	A	B	C	D	F	P	Q	R
2	Fase	Doelgroep	Type actie	Actie	Verantwoordelijke dienst	We doen dit al	We wensen dit te doen	Welke andere dienst of partner betrekken?
3	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Een duidelijk communicatieplan in het kader van warme dagen opstellen of berichtgeving rond warme dagen in het bestaande communicatieplan integreren.	Communicatiedienst		x	Noodplanning, sociale dienst, thuisdiensten, dienstencentrum, onderwijs
4	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Materialen (folders, posters,...) bestellen via de website www.warmedagen.be	Communicatiedienst		x	
5	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Intermediairen (huisartsen, apothekers, kinderopvanginitiatieven, scholen, Huizen van het Kind, sportclubs, jeugdverenigingen, speelpleinwerking, woonzorgcentra) via email op de hoogte brengen van: - Start waakzaamheidsfase (15 mei) - Acties die gepland zijn voor de waarschuwingsfase (en eventueel de alarmfase)	Communicatiedienst / expert mens			
6	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Een artikel publiceren in het lokale infoblad bij de start van de waakzaamheidsfase.	Communicatiedienst		x	
7	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Info op de eigen website plaatsen bij de start van de waakzaamheidsfase.	Communicatiedienst		x	
8	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Een bericht op sociale media plaatsen bij de start van de waakzaamheidsfase en (wekelijks/tweewekelijks/maandelijks) een andere tip in de kijker plaatsen. Zie contentkalender op www.warmedagen.be .	Communicatiedienst		x	
9	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Een infostand in de bibliotheek plaatsen.	Medewerker bibliotheek		Neen	
10	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Folders en posters verspreiden in: - Openbare gebouwen in de gemeente - Consultatiebureau Kind & Gezin - Kinderopvangplaatsen - Scholen - Woonzorgcentra - Sportlocaties - Bij zorgverleners (bv. thuiszorg, thuisverpleging, huisartsen, apothekers,...)	Communicatiedienst / Sociale dienst		x	Zorg en netwerk
11	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	De waakzaamheidsbrief van de Vlaamse overheid. https://www.zorg-en-veiligheid.vlaanderen.be/waakzaamheidsbrief	expert mens / ELZ?			
12	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	De brochure over warme dagen.	expert mens / ELZ		x	Zorgenetwerk
13	Waakzaamheidsfase	Algemene bevolking	Educatie	Verzorgenden en poetschulpen (en anderen die aan huis komen) oproepen om hun cliënten te sensibiliseren en tips te geven rond warme dagen.	Sociale dienst / Verantwoordelijke thuiszorgdiensten		x	

Mapping actions already being taken by the commune

Step 3: actions

Hittekwaetsbaarheidsanalyse - vragenlijst

GEMEENTE:
 INGEVULD DOOR:

Deze vragenlijst heeft tot doel lokale besturen te ondersteunen bij een Hittekwaetsbaarheidsanalyse op basis van de hittekwaetsbaarheidskaarten van het Departement Zorg.

De lokale hittekwaetsbaarheidskaarten kunnen geraadpleegd worden via [deze website](#).

Wat toont de kaart:

Niet iedereen ervaart dezelfde effecten van hitte. Sommige personen of groepen zijn meer kwetsbaar voor hittestress dan anderen. De hittekwaetsbaarheidskaart brengt deze kwetsbaarheden in kaart aan de hand van indicatoren. Door de kwetsbaarheden te combineren met hittestress, krijg je zicht op de statistische sectoren waar de hittekwaetsbaarheid het grootst is. Op deze manier kan de hittekwaetsbaarheidskaart als leidraad dienen voor het lokale beleid rond hitte.

Vragen:

Op welke plaatsen in de gemeente ga je prioritair aan de slag om de impact van hittestress te verminderen? Kijk hiervoor naar de statistische sectoren met de hoogste hittekwaetsbaarheid.

Doel: bepaal de prioritair gebieden om maatregelen te treffen.

Te betrekken diensten: ruimtelijke ordening, milieu, infrastructuurwerken, sociale dienst, welzijn, jeugd, noodplanning,...

A	B	C	D	F	P	Q	R
Fase	Duidbron	Type act.	Actie	Verantwoordelijke dienst	Vie doen of niet	Vie verzoen of niet	Vie andere dienst of partner betreft?
2		Algemene beroepling	Een duidelijke communicatieplan in het kader van warme dagen opstellen of bijwerking rond v.w.dagen in het bestaande communicatieplan inregelen.	Communicatiedienst			Noodplanning, sociale dienst, huisdienen, dierencentrum, youthcare...
3	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Materialen (folders, posters...) bestellen via de website www.warmedagen.be	Communicatiedienst			
4	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Hermaatsen (folders, posters, kinderspeeltoestellen, schoolen, Huis van het Kind, sportclubs, jeugdverenigingen, speelpleinvereniging, voorroepen) via email op de hoogte brengen van: - Start van waakzaamheidsfase (1 mei) - Afloop de planning voor de waakzaamheidsfase (en eventueel de afloopfase)	Communicatiedienst / Espert mens			
5	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Een artikel publiceren in het lokale infoblad bij de start van de waakzaamheidsfase.	Communicatiedienst			
6	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Info op de eigen website plaatsen bij de start van de waakzaamheidsfase.	Communicatiedienst			
7	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Een bericht op sociale media plaatsen bij de start van de waakzaamheidsfase en [eventueel] een bericht op andere tip in de kijker plaatsen. Zie commentaar onder op www.warmedagen.be .	Communicatiedienst			
8	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Bereikbaarheidslijnen plaatsen	Mediatiebibliotheek			Niet
9	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Folders en posters verspreiden in: - Openbare gebouwen in de gemeente - Consultatiebureau Kind & Gezin - Kinderopvangplaatsen - Tuinhuis - Minderwoning - Sportlocaties - Bij zorgverleners (bv. thuiszorg, thuisverpleging, huisartsen, apothekers...)	Communicatiedienst / Sociale dienst			Zorg en netwerk
10	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Zorgverleners via mail uitnodigen om in te schrijven op de waakzaamheidsdienst van de Vlaamse overheid. https://www.zorg-en-gezondheid.be/over-runderlicht/verzoeken-op-de-herroepen-van-het-departement-zorg	espert mens / ELZ?			
11	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Zorgverleners www.vlaamseoverheid.be te doen over warme dagen.	espert mens / ELZ			Zorgennetwerk
12	Waakzaamheids fase	Algemene beroepling	Verzorgenden en poetschepen (en anderen die aan huis komen) oproepen om hun cliënten te sensibiliseren en tips te geven rond warme dagen.	Sociale dienst / Verzorgende thuiszorgdiensten			

AGENTSCHAP
ZORG &
GEZONDHEID

Zon in overvloed,
verzorg jezelf
en anderen goed.
[warmedagen.be](#)

Lokaal gezondheidsplan 'Warme Dagen'

Vlaanderen
is 2019

Step 4: policy integration

Step 5: evaluate

- Proces evaluation
- Effect evaluation
- Communication
- Policy integration

Evaluatie warmteactieplan - vragenlijst

GEMEENTE:.....

INGEVULD DOOR:.....

Deze vragenlijst heeft tot doel lokale besturen te ondersteunen bij de evaluatie van hun lokaal warmteactieplan, om zo de werking van het warmteactieplan te kunnen bijsturen en optimaliseren.

Het doel van het warmteactieplan is het beschermen van kwetsbare inwoners tegen de gevolgen van hitte. Tot de prioritaire groepen van het warmteactieplan behoren:

- Ouderen
- Kleine kinderen
- Sociaal geïsoleerden
- Eigen personeel

Hoe is de evaluatie opgebouwd?:

We delen de evaluatie op in een **procesevaluatie** en **effectevaluatie**. We bekijken ook hoe de **communicatie** verliep, en welke van de beschikbare **sensibiliserings- en ondersteuningsmaterialen** gebruikt werden en of deze als zinvol werden ervaren. Tenslotte bekijken we ook of er al stappen genomen zijn om het warmteactieplan **structureel te verankeren** in de werking van de gemeente.

Onderstaande vragen ter voorbereiding kunnen helpen bij deze evaluatie. Vul de vragenlijst tijdens de zomer aan, zodat in het najaar de nodige gegevens en informatie ter beschikking is. Denk ook, los van deze vragen, eens na over wat er voor jou goed of minder goed liep bij de uitvoering van het warmteactieplan, en hoe een verbetering er kan uitzien.

My role as an environmental health worker

- Advocacy in contact with local policy makers: knowledge + data + persuasiveness
- Process guidance: homework – workshop – evaluation
- Presenting the right tools for the right steps
- Network
- Organising learning labels
- ...

Some challenges

- HiAP: working together across policy boundaries – fragmented actions and budgets
- (Lack of) ownership – who is responsible?
- Practical issues – planting trees is not always and everywhere possible
- Reach vulnerable people - outreaching
- Evaluation – measuring impact

Some success factors

- A strong neighborhood-focused and outreaching approach
- The environmental health worker is an independent person with strong expertise in heat and health problems and in bringing people together.
- A strong and visual awareness campaign with guidance documents tailored to the target group.

Gezondheidsmakers

Jan Vrijens: Medisch Milieukundige

- jan.vrijens@gezondheidsmakers.be
- 016 89 06 05 / 0471 84 67 18

